

За Земята
Приятели на Земята България

GREENPEACE

Изх. номер: 1134/7.12.2020

**ДО Г-Н БОЙКО БОРИСОВ
МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

Относно: Решение на Европейския съвет относно целта на ЕС за климата до 2030 г.

Уважаеми г-н Премиер,

На 10-11 декември трябва да се срещнете с Вашите колеги лидери от ЕС, за да обсъдите, наред с други неща, предложеното увеличение на целта за емисиите до 2030 г. Знаем, че това идва на фона на много други важни и неотложни въпроси, не на последно място кризата, причинена от COVID-19 пандемията, която има потенциал да повлияе на живота на гражданите и обществата на ЕС по съществени и необратими начини.

Предизвикателствата, породени от изменението на климата, са ясни и научните данни са еднозначни. Само драстичното (в безпрецедентни мащаби) намаляване на емисиите през следващото десетилетие, може да постави контрол върху изменението на климата и катастрофалните въздействия върху човешката цивилизация, които могат да последват.

Ясно е също така, че няма глобално решение, което да не включва лидерство на ЕС, особено като се има предвид относителното богатство на Съюза и неговата отговорност за историческите емисии на парникови газове. В навечерието на петата годишнина от Парижкото споразумение за климата от наше име и това на милиони наши членове в целия ЕС, Ви призоваваме да:

- Демонстрирате силно лидерство по отношение на климата и подкрепите намаляване на емисиите от поне 65% в сравнение с нивата от 1990 г. до 2030 г., заедно с ограничаването на повишаването на глобалната температура до 1.5°C;
- Отхвърлите идеята за промяна на настоящия национално определен принос (NDC) в нетна цел за намаляване на емисиите. Въз основа на собствената оценка на въздействието, предложението на Комисията за 55% нетно намаление би означавало намаляване на реалните емисии само с 50,5% до 52,8%, в зависимост от потенциала за поглъщане на въглерод в ЕС. Това също би добавило значителна несигурност, карайки ЕС и държавите членки да разчитат на силно несигурни нива

на поглъщане, които не могат да заместят намаляването на емисиите и затова трябва да се разглеждат отделно;

- Избягвайте да предоставяте каквато и да било подкрепа за постигане на „технологична неутралност“ на изкопаем газ или ядрена енергетика, тъй като нито един от двата енергийни източници не може да допринесе за неотложното намаляване на емисиите, така необходимо през следващото десетилетие.

Добавяме в **Приложение** кратка бележка, съдържаща допълнителна информация по тези три точки.

Европейските граждани очакват ЕС да се бори със застрашаващите ни климатични промени. Предстоящата Ви среща предоставя възможност на ЕС да покаже истинско лидерство в областта на климата.

Искрено Ваши,

Данита Заричинова и Ивайло Попов

Членове на УС

Екологично сдружение “За Земята” – Приятели н Земята България

Деница Петрова

Ръководител

Грийнпийс - България

Веселина Кавръкова

Ръководител

WWF България

Естер Асин

Директор

Служба за европейска политика на WWF

Жорго Рис

Изпълнителен директор

Европейско звено на Грийнпийс

Вендел Трио

Директор

CAN Europe - Мрежа за климатични действия в Европа

Приложение

Целта на ЕС до 2030 г.

Европейската комисия предложи ЕС да приеме цел за намаляване на емисиите до 2030г. от 55%, но това е далеч под нивото, необходимо за ограничаване на глобалното повишаване на температурата до 1,5°C. Докладът на ООН от 2019 г. относно разликите в емисиите предполага, че ЕС трябва да се стреми да намали емисиите с най-малко 68% ¹ и то дори без да се вземе предвид отговорността на ЕС за историческите емисии. Комисията също така предложи целта за 2030 г. да бъде нетна, т.е. да включва компенсация от въглеродните поглътители. Подобен ход би бил много вреден и трябва да бъде отхвърлен поради следните причини:

- Това ще направи целта от 55% дори по-незадоволителна, отколкото вече е. На основата на Оценката на въздействието на Комисията, включваща поглъщането от сектора на земеделието, става ясно, че реалното намаляване на емисиите ще бъде само между 50,5% и 52,8%, в зависимост от размера на поглъщането на въглерод.² Следователно не е правилно да се твърди, че предложението на Комисията представлява увеличение от сегашното ниво от 40% на 55%.
- Научните данни са красноречиви. Преместването на въглерода от атмосферата обратно към сушата чрез залесяване и възстановяване на деградиралите екосистеми може да намали атмосферния въглерод, но не може да компенсира емисиите от използването на изкопаеми горива. Това е така, защото въглеродът в атмосферата и този в почвените системи са част от „активния“ въглероден цикъл земя-атмосфера-океан. Увеличаването на въглерода в почвата го поставя в нестабилна част от тази активна система, без гаранция той да остане там постоянно. Въглеродът в земята, съхраняван под формата на изкопаеми горива, от друга страна, е стабилно заключен и изгарянето им добавя допълнителен въглерод към целия цикъл. Веднъж добавен, той не може да бъде отстранен във времевите мащаби, свързани с изменението на климата. Ако продължаваме да изгаряме изкопаеми горива, приемайки, че тези емисии се компенсират чрез преместване на въглерода в почвата, неизбежно ще причиним по-голямо затопляне в бъдеще.
- Това внася допълнителна несигурност. Емисиите извън сектора на земеделието (предимно от изкопаеми горива) обикновено са лесни за количествено измерване, а намаляването им е необратимо. За сметка на това, отчитането на емисиите и поглъщането в земеделския сектор е далеч по-неточно и може да бъде обект на резки промени, които не са предвидими, например горски пожари, вредители, болести или други възникващи проблеми, свързани с промените в климата. Затова да разчитаме на поглъщането в земеделието е рисковано и може да доведе до необходимостта други сектори спешно да реагират и да се адаптират, неочаквано.
- Поради тези причини е изключително важно лидерите на ЕС да отхвърлят предложението за нетна цел, да подкрепят цел само за емисии и да призовават за увеличаване на въглеродните поглътители отделно и допълнително, например чрез цели за възстановяване на горите и други природни екосистеми.

1. Вижте инфографиката тук: <https://twitter.com/WWFEU/status/1298936845292785666>

2. Комисията изчислява, че общият нетен спад в земеползването, промяната на земеползването и горското стопанство До 2030 г. секторът (LULUCF) може да намалее до 225 MtCO₂ или да се увеличи до 340 MtCO₂ (вж. Стр. 61 от персонала Работен документ, придружаващ предложението на Комисията: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:749e04bb-f8c5-11ea-991b-01aa75ed71a1.0001.02 / DOC_1 & format = PDF

Технологична неутралност

Договорът за функционирането на ЕС (ДФЕС) не изисква, нито подкрепя спазването на принципа на технологична неутралност при извършването на декарбонизация на енергийната система на ЕС. Напротив, при установяване на ясна връзка между енергетиката и политиката в областта на околната среда (с цел не просто защита, но и подобряване на околната среда) Член 194, параграф 1 от ДФЕС ясно казва, че енергийната политика на Съюза трябва да се стреми към насърчаване на „енергийна ефективност, спестяване на енергия и разработване на нови възобновяеми източници на енергия“, както и взаимното свързване на енергийните мрежи.

Твърденията, че енергийната политика на ЕС трябва да насърчава технологичната неутралност (сигнал към изкопаемия газ и ядрената енергия) са следователно юридически неоснователни. Всеки избор за предоставяне на регулаторна или финансова подкрепа на тези две технологии следва да се разглежда извън обхвата на европейската енергийна политика и е неоснователен, съгласно европейското законодателство. Това е особено важно, имайки предвид, че тези технологии рискуват изостряне на извънредната ситуация с климата, вместо да помагат за справяне с нея. Емисиите от използването на изкопаем газ в някои случаи може да надвишават използването на въглища, а изграждането на нова ядрена централа е въглеродно интензивна дейност, която ще увеличи емисиите за десетилетие или повече, преди да достигне потенциалните ползи - точно периодът от време, през който трябва да направим драстични съкращения, за да останем в обсега на целта от 1.5° C.

Енергийната сигурност не може да се използва като никаква форма на оправдание за продължаваща подкрепа на ЕС. В момента капацитетът за внос и пренос на газ е повече от достатъчен и допълнителни инвестиции в инфраструктура просто ще доведат до още блокирани активи. Финансирането и регулаторната подкрепа на ЕС трябва вместо това да бъдат насочени към по-чисти и по-рентабилни варианти като енергийна ефективност, гъвкаво намаляване на потреблението в отговор на прогнозирано пиково потребление на енергия (т. нар. demand side response на английски език), вятърна и слънчева енергия и всички форми на съхранение.

Ядрената енергия е много по-скъпа от възобновяемата енергия и отнема много повече време за производство. Електроцентралата „Хинкли Пойнт“ във Великобритания вече изостава с 18 месеца от графика с два до три милиарда преразход в евро. Електроцентралата „Олкилуото“ във Финландия изостава с 12 години и е утроила очакваните си разходи. Атомната електроцентрала „Фламанвил“ във Франция сега закъснява с поне 11 години и цената ѝ се оценява на 19 милиарда евро. Според Сметната палата цената на електричеството произведено от реакторите на „Фламанвил“ могат да бъдат между 110 и 120 € / MWh, докато изравнените разходи за вятъра са между 21 и 71 € / MWh, а изравнените разходи за слънчева мрежа за комунални услуги са 24 и 35 € / MWh.

Освен това ядрената енергия произвежда отпадъци, за които няма предвидени решения. Опитите за дългосрочни и мащабни решения в страни като Финландия, Швеция, Франция и Белгия все още са изправени пред значителни технически, социални и икономически пречки. Това излага хората и околната среда на риск от сериозни произшествия със значителни емисии на радиоактивни вещества. Въпреки че вероятността от подобни злополуки може да е сравнително малка, те биха повлияли на целия континент.

3. https://wwfeu.awsassets.panda.org/downloads/gas_should_not_receive_public_funds_ngo_report_october_2020.pdf

И накрая, съществуването на Договора за Евратом, съгласно решението на Съда,

означава че държава-членка може да продължи да финансира и използва ядрена енергия. Както обаче съдът призна, това е въпрос на национални политики, несвързани с правилата на ЕС за околната среда и принципи и не може да се тълкува като причина ЕС да ограничи или да се откаже от предпочитанието за възобновяемите енергийни източници, спестяванията и ефективността, включени в ДФЕС.